

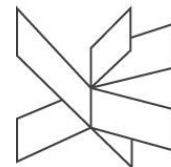
Uddannelse og job – valgfag på læreruddannelsen

Undervisningsplan og studieopgave

Miriam Dimsits & Randi Skovhus. Begge lektorer i VIA.

Indholdsfortegnelse

Introduktion.....	2
Undervisningsplan	3
1. Undervisningsgang	3
3. Undervisningsgang	8
4. Undervisningsgang	11
5. Undervisningsgang	14
6. Undervisningsgang	16
Studieopgave	17
Kendetegn for kvalitet i karrierelæring og uddannelsesvejledning i skolen (Bruges på 1. undervisningsgang)	20
Case til brug i gruppearbejde (bruges på 4. undervisningsgang)	22

Introduktion

Her præsenterer vi en undervisningsplan for valgfaget Uddannelse og job i læreruddannelsen. Vi har udarbejdet undervisningsplanen på baggrund af de erfaringer med undervisning i valgfaget i læreruddannelsen, som vi har gjort os i efteråret 2024.

Undervisningsplanen beskriver seks undervisningsgange i valgfaget Uddannelse og job i læreruddannelsen. De enkelte undervisningsgange har hhv. tre og fire lektioner.

Undervisningen tager udgangspunkt i bogen:

Thomsen, R., Skovhus, R. B., Poulsen, B. K., & Buhl, R. (2024). *Uddannelse og job. Karrierelæring i skolen*. Aarhus Universitetsforlag.

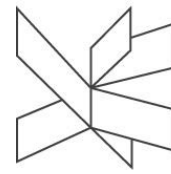
Bogen kan tilgås gratis i en virtuel udgave og er også tilgængelig i en trykt udgave.

[Uddannelse og job \(unipress.dk\)](https://unipress.dk)

Beskrivelse af undervisningsplan

Undervisningsplanen indbefatter et virksomhedsbesøg på undervisningsgang 2. Og præsentation og feedback på studieopgave på sjette og sidste undervisningsgang.

Beskrivelse af den studieopgave, som de lærerstuderende skal udarbejde og give hinanden feedback på, kan du se under undervisningsplan. Her finder du også den struktur, som vi har arbejdet med for præsentationer og feedback på studieopgaven.

Undervisningsplan

1. Undervisningsgang

Tema: Uddannelse og job i skolen – hvad er det for en opgave, og hvorfor er det vigtigt?
Fire lektioner.

Forberedelse

Læs følgende i bogen: Uddannelse og job. Karrierelæring i skolen

- Forord
- Introduktion: Unge kan kun drømme om noget de kender til
- Kapitel 1: Uddannelse og job i skolen
- Kapitel 3: God uddannelsesvejledning og karrierelæring
- Eksempel 7: Forældre fortæller om deres arbejde (skal bruges i gruppearbejde)

Du skal også orientere dig i Fælles mål for emnet Uddannelse og job (folkeskolens emne):
<https://emu.dk/grundskole/uddannelse-og-job>

Plan for undervisningen

Velkommen

Mundtlig fortælling om hvad U&J er for et emne i skolen

- Alle klassetrin, sammenhængende, horisontudvidelse, skabe nysgerrighed, erfaringsdannelse og refleksion ift. uddannelse og arbejdsliv. Kan åbne skolen mod omverdenen, engagerende undervisning. U&J skal danne grundlag for uddannelsesvejledning.
- På mange skoler har man ikke arbejdet systematisk med U&J, men eleverne har sandsynligvis mødt aktiviteter knyttet til uddannelse og arbejdsliv i en eller anden form.
- Nyt fag i læreruddannelsen.

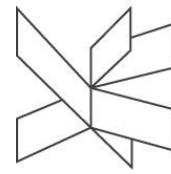
Aktiviteter knyttet til uddannelse, job og arbejdsliv, som de studerende har mødt

Studiegruppe

- Tænk på et eksempel fra din egen skoletid eller fra en skole hvor du har arbejdet, hvor du eller eleverne har mødt en aktivitet, der har med uddannelse, job og arbejdsliv at gøre. Fx erhvervspraktik, virksomhedsbesøg, integreret i den faglige undervisning.
- Runde hvor I deler eksemplerne med hinanden.
- Alle i studiegruppen formulerer én sætning, som beskriver den aktivitet man har mødt

Fælles

- Runde, hvor de studerende præsenterer den aktivitet, de har mødt. Jf. én sætning. Underviser noterer på tavlen
Pointe: Alt dette er aktiviteter som knytter an til uddannelse, job og arbejdsliv. U&J-valgfaget fokuserer på hvordan eleverne får læringsudbytte ud af disse aktiviteter ift. uddannelse og arbejdsliv.

Fra forskning ved vi, at aktiviteter i sig selv ikke nødvendigvis skaber refleksion og læring om uddannelse, job og arbejdsliv. Bill Laws teori siger noget om, hvad der skal til for at skabe læring: Sansning, erfaring, refleksion. Det skal læreren være opmærksom på i sin tilrettelæggelse. Derfor er forberedelse og bearbejdning vigtig.

Bill Laws karrierelæringsteori

- Præsentation af teorien
- Perspektivering til eksemplerne på tavlen

Ni kendetegn for kvalitet i U&J og vejledning

Præsentation

- Hvor kommer de ni kendetegn fra?
- Hvem de henvender sig til?
- Præsentation af de ni kendetegn (i kort form)

Studiegruppe

- Hver studiegruppe får en liste med de ni kendetegn (skemaet er i bunden af dokumentet)
- Se på hver af aktiviteterne på tavlen. For hver aktivitet sætter I en streg ud for det kendetegn, som aktiviteten hører til. En aktivitet kan godt høre til ved flere kendetegn.

Fælles

- Hvilke kendetegn har fået flest streger: hvad arbejdes der mest med, hvad arbejdes der mindst med i skolen? Nogle kriterier, fx 'Sammenhængende plan' har en anden karakter end de øvrige. Tale om dette.

U&J i skolen

Præsentation:

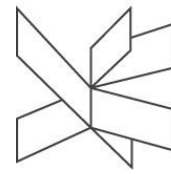
- Hvorfor er U&J en relevant og vigtig opgave i skolen?
- Hvordan spiller U&J sammen med skolens formål?

Parvis

- Hvad hæfter I jer ved? Hvad finder I vigtigt?

Fælles

- Deling af perspektiver

Centrale begreber i fagområdet

Præsentation af grundlæggende begreber, der knytter sig til dette emne. De studerende skal kende begreberne og kunne sondre imellem dem. Derfor gennemgår vi dem.

- Karriere
- Uddannelsesvejledning
- Career education (Uddannelse og job)
- Karrierelæring
- Perspektivskifte: Fra valg til læring

Parvis

- Hvad hæfter I jer ved? Hvad finder I vigtigt?

Fælles

- Deling af perspektiver

Eksempel på et U&J-undervisningsforløb

Studiegruppe

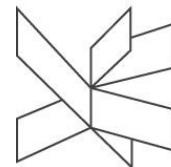
- I arbejder med undervisningsforløbet Eksempel 7: Forældre fortæller om deres arbejde (fra kapitel 2 i grundbogen)
- Drøft: Hvordan kan I analysere undervisningsforløbet med afsæt i fagbegreberne?
- Gør klar til at dele to perspektiver eller spørgsmål med holdet.

Fælles opsamling.

Introduktion til virksomhedsbesøg

Præsentation:

- Formål
- Praktisk om mødetid og sted
- Forberedelse før virksomhedsbesøget

2. Undervisningsgang

Tema: Virksomhedsbesøg og refleksion over dette
Tre lektioner

Forberedelse

Sæt dig ind i det danske uddannelsessystem: <https://www.uvm.dk/uddannelsessystemet/overblik-over-det-danske-uddannelsessystem>

Mens du sætter dig ind i uddannelsessystemet, så overvej hvem du kender der er i gang med eller har gået på de forskellige typer af uddannelser. Både i det ordinære uddannelsessystem og i voksen- og efteruddannelsessystemet.

Undersøg virksomhedens hjemmeside med dette fokus:

- Hvad producerer virksomheden?
- Hvilke jobs fremgår det direkte og indirekte, at der er i virksomheden?

Vælg tre job ud

Gå ind på UG.dk

For hvert job læser du om jobbet og undersøger mulige uddannelsesveje.

Læs i bogen ”Uddannelse og job. Karrielæring i skolen”

- Kapitel 2: Samarbejde om Uddannelse og job

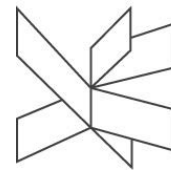
Formål med virksomhedsbesøget

Du

- møder en virksomhed og medarbejdere her
- får øje på jobs, brancher, uddannelser som du måske på forhånd ikke har kendskab til
- får indsigt i at alle virksomheder rumme mange flere forskellige job end man måske umiddelbart forestiller sig
- får indsigt i virksomhedens begrundelser for at åbne deres virksomhed for omverdenen.
- får inspiration og anledning til at reflektere over hvordan du som lærer, skoler og uddannelsesvejledere kan samarbejde med virksomheder i forbindelse med Uddannelse og job, og i forbindelse med undervisning i andre fag. Med henblik på at udvide elevernes mulighedshorisont og nysgerrighed på uddannelse og arbejde samt indsigt i og respekt for mangfoldigheden af uddannelser og jobs.

Praktisk om virksomhedsbesøget

Denne dag skal vi på virksomhedsbesøg. Vi mødes kl. XX ved virksomheden på adressen XX. Du skal sørge for at være der til tiden, og med passende påklædning til at kunne blive vist rundt på virksomheden.

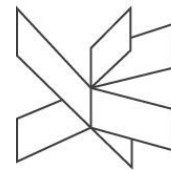
På virksomheden bliver vi vist rundt og får lejlighed til at se, hvilke professioner og arbejdsliv, der folder sig ud i denne kontekst. Vi får mulighed for at stille spørgsmål til det vi ser, hører og bliver nysgerrige på.

Efter vi er blevet vist rundt, har vi tid for os selv på holdet til selv at drøfte hvad vi har mødt og oplevet.

Afslutning

Runde

- Alle siger ét ord om, hvad der har gjort indtryk eller hvad man tager med fra i dag

3. Undervisningsgang

Tema: Sociologiske perspektiver på læreprocesser om uddannelse, job og arbejdsliv

Fire lektioner

Forberedelse

Øvelser

Som forberedelse til undervisningen skal du beskrive og reflektere over din egen vej og karrierelæring. Det skal du gøre gennem disse to øvelser fra grundbogen

- Øvelse 1: Min vej i uddannelse og arbejde
- Øvelse 2: Min karrierelæring

Læs

- Kapitel 4: Sociologiske og normkritiske perspektiver
- Rockwoll Fonden (2021). Den sociale arv i uddannelse er steget markant gennem de sidste 20 år
- Skovhus (2018). Unge i praksis – Afsluttende evaluering. Side 15-20
<https://www.kl.dk/media/rethpkcn/webtilgaengeligt-version-af-evaluering-af-projektet-unge-i-praksis.pdf>
Elever i 7. klasse har været på besøg på en erhvervsuddannelse og været i erhvervspraktik. Teksten præsenterer elevernes udsagn. Teksten bruges i et gruppearbejde.

Undervisningseksempel i grundbogen:

- Eksempel 6: Samarbejde med plejecenter og social- og sundhedsskole (Findes i Kapitel 2: Samarbejde om uddannelse og job). Eksemplet skal bruges i et gruppearbejde.

Plan for undervisningen

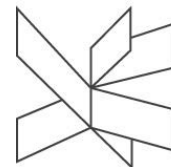
Virksomhedsbesøg – bearbejdning

Introduktion

- Jf. Bill Laws karrierelæringsteori: Vi har været på virksomhedsbesøg som lærerstuderende. Vi har oplevet, sanset, set, hørt, mærket noget. Vi har ordnet vores informationer, overvejet ligheder og forskelle – vi har bevæget os på de første læringsniveauer som Law beskriver. Vi skal nu arbejde på Laws sidste læringsniveauer. Vi skal bearbejde vores oplevelser med virksomhedsbesøget med fokus på, hvordan læreren og skolen kan arbejde sammen med virksomheder med henblik på at skabe læring for eleverne om uddannelse, job og arbejdsliv. Hvilke muligheder kan I se? Hvad er vigtigt ved sådanne aktiviteter for at de skaber læring for eleverne? Hvad er vigtigt i et sådant samarbejde?

Studiegruppe

- Hvad gjorde indtryk på jer på virksomhedsbesøget?
- Hvad overraskede jer?
- Hvad opdagede I som I ikke vidste?
- Hvad er I blevet nysgerrige på?
- Hvilke inspirationer har I fået?

Fælles

- Drøftelse og perspektivering af indtryk

Formål – skolens og virksomhedens formål

Introduktion

- Hvad kan skolens formål med virksomhedsbesøg være? Hvad kan virksomhedens formål være? Hvad hvis de er forskellige? Hvad er vigtigt i et samarbejde mellem skole og virksomheder?

Studiegruppe

- Hvilke formål I kan se for et virksomhedsbesøg med en klasse ift. skolens U&J-undervisning + andre fag + Folkeskolens formål (§1)
- Hvilke formål gav virksomheden udtryk for at have med at åbne deres døre for skoleelever? Studiegruppen kan som inspiration se på slides med en oversigt over praktikværterens begrundelser.¹
- Vælg to pointer ud om hhv. skolens formål og virksomhedens formål til præsentation

Fælles

- Hvad kan skolens formål være med et virksomhedsbesøg?
- Hvad kan virksomhedens formål være?
- Hvordan ser skolens formål & virksomhedens formål ud ift. hinanden – Ens? Forskellige? Og hvis deres formål er forskellige, kan det så alligevel give mening at samarbejde? Hvad kan man være opmærksom på?
- Nogle pointer: Giv indsigt i forskellige brancher, jobtyper mv. Her være opmærksom på elevernes baggrund – at de skal have mulighed for at møde noget de ikke kender i forvejen. Og komme til at kunne se sig selv i noget forskelligt. Skolen skal ikke lede bestemte steder hen. Men kan fint vise, at virksomheder og brancher har brug for arbejdskraft.

Careership-teorien

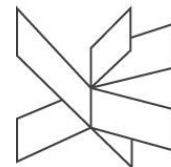
Præsentation

- Careership – handlingshorisont – vores horisont ift. Uddannelse, job og arbejdsliv dannes af vores baggrund, vores habituelle position.

Studiegruppe

- I skal arbejde med udsagn fra elever i 7. klasse der har været i erhvervspraktik og på besøg på en erhvervsuddannelse (Unge i praksis – Afsluttende evaluering, side 15-20).
- I skal tage afsæt i careership-teoriens begreb om handlingshorisont. I skal se efter tegn på at eleverne får udvidet deres horisont om uddannelse, job og arbejdsliv gennem forløbet.
- Lav en liste over hvilke horisontudvidelser I får øje på.
- Udvalg tre vigtige ting på jeres liste. Gør klar til deling.

¹ Skovhus, R. B., Mariager-Anderson, K., & Kokholm, T. (2023). Danish supervisors' reasons for hosting lower secondary students in work experience placements. *The Nordic Journal of Transitions, Careers and Guidance*, 4(1), 43–56. <https://njtcg.org/articles/80/files/652fc976651c1.pdf>

Fælles

- Hvad får I øje på at eleverne opdager? Grupperne deler deres perspektiver

Præsentation og fælles drøftelse

- Elevers kritik – gennem praktik, virksomhedsbesøg og andet kan eleverne møde ting knyttet til uddannelse, job og arbejdsliv, som de er kritiske overfor. Hvordan bliver der plads til elevernes kritik? Hvordan kan elevernes kritik blive en ressource? Hvordan kan læreren håndtere og arbejde med elevernes kritik på måder som ikke er stigmatiserende overfor fx et fagområde? Hvad kan lærerens rolle være ift. sammen med eleverne at kunne reflektere over normer, bidrage til flere nuancer, undgå vurderinger og stereotypificeringer.²

Der er også andre teorier om, hvorfor menneskers horisont og normer om uddannelse og arbejdsliv bliver som de bliver. Vi præsenterer en anden teori, som beskriver processen anderledes:

Gottfredsons teori om afgrænsning og kompromis

Præsentation

- Gottfredsons teori om afgrænsning og kompromis (vi lægger vægt på afgrænsningsdelen)

Vise film

- Redraw the balance
<https://www.inspiringthefuture.org/campaigns/inspiring-women/redraw-the-balance/>

Studiegruppe

- Analysér filmen med afsæt i Gottfredsons teori om afgrænsninger.

Fælles drøftelse

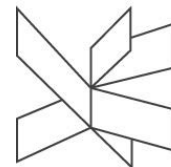
Undervisningseksempel

Studiegruppe

- I skal arbejde med eksempel 6: Samarbejde med plejecenter og social- og sundhedsskole (findes i Kapitel 2: Samarbejde om uddannelse og job)
- Drøft
 - o Hvad synes vi godt om?
 - o Hvordan kan vi begrunde dette undervisningsforløb med afsæt i 1) Gottfredsons teori om afgrænsning 2) Careership-teorien
 - o Vælg to perspektiver ud, som I vil præsentere for holdet
 - o Hvilke ideer har I til at udvikle forløbet?

Fælles opsamling

² Skovhus, R. B. (2022). *Unge i praksis—Vidensnotat baseret på analyser af evalueringsdata*. Enhed for uddannelses- og erhvervsvejledning i kommunerne (EUK). <https://www.kl.dk/media/rethpken/webtilgaengeligen-version-af-evaluering-af-projektet-unge-i-praksis.pdf> Side 52-55

4. Undervisningsgang

Tema: Karrierelæring med afsæt i elevfællesskaber og tilfældigheder

Tre lektioner

Forberedelse

Lav disse øvelser fra grundbogen ”Uddannelse og job. Karrierelæring i skolen”.

Øvelse 9: Dine sociale fællesskaber

Øvelse 10: Tilfældigheder i dit liv

Til undervisningen skal du dele en tilfældighed, du har fået øje på ift. dit valg om at starte på læreruddannelsen.

Læs i grundbogen:

- Kapitel 5: Teorier om karrierelæring

Plan for undervisningen

Tilfældigheders betydning i uddannelse og arbejdsliv – Krumboltz

Plenumøvelse

- Find en makker og del en tilfældighed, du har fået øje på ift. dit valg om at starte på læreruddannelsen.
- Klokkeren ringer, skift 3-4 gange.

Præsentation

- Krumboltz’ teori om tilfældigheder.

Parvis:

- Hvilke af Krumboltz’ fem karrierekompetencer kan I se afspejlet i
 - o de tilfældigheder der førte til at du/I valgte at starte på læreruddannelsen?
 - o Line-casen (i kapitel 5: Teorier om karrierelæring)?

(vælg en af de to ud for analyse)

Fælles

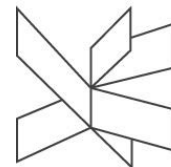
- Opsamling af perspektiver

Elevfællesskaber

Vi tager nu fat i en anden del af Bill Laws teori, som handler om fællesskaber: Community Interaction Thinking (CIT-teorien)

Præsentation

- Community Interaction Thinking (Kapitel 5, afsnittet om værdsatte og troværdige fællesskaber)

Studiegruppe

- I arbejder med en case hvor der er normer om uddannelse og arbejde i spil (9. klasse overvejer uddannelsesvalg – casen ligger i bunden af dette dokument)
- Se på hver af de fem udvekslingsselementer, som Law beskriver. Tag udvekslingsselementerne et for et. Analysér casen med afsæt i det pågældende element:
 - o Hvordan kan vi se elementet udfolde sig i casen?
 - o Hvordan det kan få betydning for eleverne?
- Hvad kan lærerens rolle være ift. at skabe et hensigtsmæssigt og lærende karrierelæringsfællesskab i klassen?
- Vælg to pointer ud til deling på holdet

Fælles

- Drøftelse af pointer

Uddannelse og job integreret med undervisning i fag

Præsentation

- Præsentation af forskellige organiseringsformer i arbejdet med U&J (se kapitel 1: Uddannelse og job i skolen)
Vi er nu optaget af U&J integreret med undervisningen i fag.
- Hvordan kan fagenes metoder kan spille ind i U&J? Hvordan kan man se U&J i fag? Hvordan kan fag befrugte U&J? Og hvordan kan U&J befrugte fag? (Nedenfor er inspirationseksempler til at vække de studerendes kreativitet)

Dansk

- Interview – arbejde med interview af mennesker om deres uddannelse og arbejdsliv
- Reality genren – fx lave realityfilm på en virksomhed.
- Podcast, stop motion-film

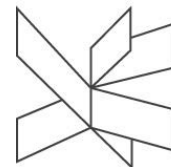
Natur & teknik, biologi

- Ved virksomhedsbesøg – hvordan kan vi se undervisningsfagene i arbejdsopgaverne og processerne på virksomheden eller institutionen? Hvordan anvender medarbejderne viden om fx biologi, fysik, kemi, matematik? Dette kan kobles med praksisnære opgaver som virksomheden kan stille eleverne.

Hvordan er arbejdslivet her – få medarbejderne til at fortælle.

Samfundsfag

- Rettigheder og pligter på arbejdsmarkedet
- Arbejdsvilkår
- Økonomi og selvforsørgelse

Idræt

- Den arbejdende krop: Observere arbejdsstillinger på en virksomhed samt interviewe medarbejdere om deres brug af kroppen i arbejdsdagen. Eleverne udarbejder et styrke- og træningsprogram, der retter sig mod den medarbejder, de har observeret og interviewet. De præsenterer deres observationer og interviews for hinanden og begrundet det træningsprogram de har lavet. Eleverne gennemfører træningsprogrammerne for hinanden. Vi får øje på, at vi alle har en krop ☺ Drøftelse af fordele og ulemper ift. arbejdsstillinger og arbejdsliv ved forskellige jobs. Samt hvilke faggrupper arbejder med andre menneskers kroppe.

Madkundskab

- Eleverne besøger et kollegiekøkken og køkken i en ungdomsbolig. Udarbejder en madplan med sund mad ud fra SU-budget, laver mad i skolekøkkenet fra madplanen. Vi får øje på forskellige muligheder for at bo under uddannelse og indblik i økonomi.

Engelsk

- Brug af metoden til sprogundervisning: Content Based Information. CBI har fokus på at undervise eleverne i en interesse eller et emne, her knyttet til uddannelse og arbejdsliv, for at øge elevernes motivation. Målet at udvikle elevernes sprogfærdigheder på en naturlig måde ved at fokusere på elevernes læring af fagbegreber på engelsk og den vej igennem forbedre deres overordnede sprogfærdigheder. Og samtidig lære om uddannelse og arbejdslivsperspektiver. Fx i brug i tilknytning til samarbejde med en virksomhed. Virksomheden kan fx anvende SAP lagerstyringssystemet på engelsk.

Studiegruppe

- Hvilke metoder har vi i vores fag, som kan spille sammen med U&J?
- Vælg to eksempler

Fælles

- Indspil fra grupperne

Start på udvikling af undervisningsforløb

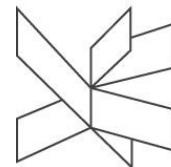
Præsentation af studieopgaven

Studiegruppe

- Udvikl ideer til et undervisningsforløb der kombinerer U&J og undervisning i et eller flere fag
- Drøft hvordan de teoretiske perspektiver kan inspirere jeres arbejde

Fælles

- Studiegrupperne præsenterer kort deres ideer til undervisningsforløb - undervisningsfag som U&J skal spille sammen med og aktivitet

5. Undervisningsgang

Tema: Samtaler, gode spørgsmål og refleksion over uddannelse, job og arbejdsliv
Fire lektioner

Forberedelse

Læs i grundbogen 'Uddannelse og job. Karrierelæring i skolen'
Kapitel 6: Samtalen med eleverne

Mens du læser, kan du reflektere over hvordan du bruger forskellige typer af spørgsmål i dit hverdagsliv og i dit arbejde med elever.

Plan for undervisningen

Dagens fokus er hvordan man som lærer kan understøtte at elever kommer til at reflektere over uddannelse, job og arbejdsliv og sig selv i forhold hertil.

Domæner og spørgsmålstyper

Præsentation

- Domæner
En pointe: Gode spørgsmål kan understøtte elevernes refleksion og at eleverne bevæger sig mellem forskellige domæner.

Par

- Parvis vandring: Del på skift en karriereudfordring. Fx kan jeg melde fra til en stor fødselsdag på lørdag fordi jeg skal arbejde? Skal jeg tage nogle flere vagter på mit arbejde, når jeg også trænger til at holde weekend. Og samtidig har brug for pengene? Skal jeg beholde mit job på restauranten. Der er søde kollegaer, gode muligheder for at arbejde mange timer, men der er ikke tillæg for at arbejde på skæve tidspunkter? Lytteren understøtter fortællingen ved at være opmærksom, sige lyttelyde, udvise empati. Afslut ved at sige tak for deling af fortællingen.
8 minutter ud – skift rolle - 8 minutter hjem.

Præsentation

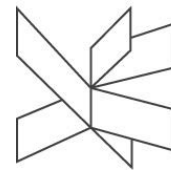
- Tomms spørgsmålstyper

Individuelt

- Formulér et cirkulært eller refleksivt spørgsmål, som du kunne have lyst at stille til din samtalemakker (for at operationalisere arbejdet med spørgsmålstyper). Skriv spørgsmålet på et stykke papir. Giv det som en gave til din samtalemakker.

Studiegruppe

- Vend tilbage til undervisningsforløbet Eksempel 6: Samarbejde med plejecenter og social- og sundhedsskole
- Drøft hvilke spørgsmål der vil være gode at stille eleverne i forbindelse med afslutningen af forløbet. Det skal være spørgsmål, der giver eleverne anledning til at reflektere over uddannelse, job og arbejdsliv og sig selv i den forbindelse. Spørgsmål der har som formål at eleverne udvider deres horisont og kommer til at reflektere over det, de har set og mødt, på nogle mere nuancerede måder.

- Vælg to spørgsmål til deling.

Fælles

- Præsentation af spørgsmål og drøftelse.

Studiegruppe

- Se på det undervisningsforløb I er ved at udvikle.
- Drøft
 - Hvordan kan vi arbejde med cirkulære og refleksive spørgsmål
 - Hvilke spørgsmål kan vi konkret stille eleverne?

Magtfulde spørgsmål - spørgsmål kan åbne og lukke for dialog og refleksion

De studerende har fået et oplæg om domæneteori og spørgsmålstyper og de processer spørgsmål kan sætte i gang. De har arbejdet med spørgsmål ift. egne U&J-undervisningsforløb. De skal nu arbejde med et forældremøde, hvor fokus er at gøre forældre opmærksomme på, at de kan understøtte deres barns erfaringsdannelse og refleksion knyttet til uddannelse, job og arbejdsliv.

Introduktion

- Introduktion til gruppeøvelse: Spørgsmåls betydning (Øvelse nr. 11 i bogen).

Perspektiver der skal adresseres på forældremødet men med nogle formuleringer, som giver mening for forældrene: 1) Øget mulighedshorizont om uddannelse, job og arbejdsliv 2) Nysgerrighed og undersøgelse 3) Skolens dannelsesopgave 4) Der er forskel på uddannelsesvalg og at skabe gode grundlag for uddannelsesvalg 5) Forberedelse og bearbejdning.

Studiegruppe

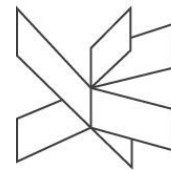
- Drøft i gruppen hvordan I kan introducere ovennævnte perspektiv for forældrene på et forældremøde.
- Gør klar til at fremføre hvordan I vil inspirere forældrene (max 2 min).

Fælles

- Grupperne præsenterer en for en - live a la rollespil.

Rammer for fremlæggelser og feedback

Præsentation af rammer for præsentationer og feedback på de udviklede og beskrevne undervisningsforløb (studieopgave).

6. Undervisningsgang

Tema: Gensidig inspiration – Præsentationer af undervisningsforløb i Uddannelse og job samt feedback

Tre lektioner

Forberedelse

Aflever jeres studieopgave inden fristen.

Gør klar til at præsentere jeres undervisningsforløb. Hvad er formålet med forløbet, hvilket fag spiller U&J sammen med, hvilke aktiviteter.

Gør klar til at modtage feedback.

Læs din feedbackgruppes studieopgave og forbered feedback.

Plan for undervisningen

Rammesætning af præsentationer og feedback

Præsentationer sker ved tavlen

Ordstyren styrer talerækken.

Tidsstager holder tiden, så den bruges bedst muligt

Præsentationer af undervisningsforløb og feedback

Grupperne præsenterer undervisningsforløb for hinanden. Og giver feedback. Det er udpeget hvilke grupper der har ansvar for at forberede feedback til hvilke grupper.

Der gives feedback ud fra spørgsmålene

- Hvad synes jeg godt om? Hvad er jeg særligt inspireret af?
- Hvad undrer jeg mig over?
- Hvor er der potentiale til udvikling? Ideer til videreudvikling?

Afrunding på valgfaget

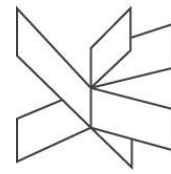
Individuelt

- Vælg et metaforkort ud fra spørgsmålet: 'En vigtig pointe for mig i forløbet i forhold til mit arbejde som lærer'.

Fælles

- Runde med deling af pointer.

Tak for nu

Studieopgave

Udvikling af undervisningsforløb - Studieopgave i valgfaget U&J i læreruddannelsen

I valgfaget skal du sammen med din studiegruppe udvikle, skriftligt beskrive (dette udgør valgfagets studieopgave) og mundtligt præsentere et undervisningsforløb, der kombinerer undervisning i Uddannelse og job i grundskolen og undervisning i et fag.

Rammer for studieproduktet

I skal udvikle og beskrive et undervisningsforløb for Uddannelse og Job knyttet til undervisning i skolen i ét af jeres fag. I beskrivelsen af undervisningsforløbet skal I beskrive:

- Navne på studiegruppemedlemmer og nummer på studiegruppe
- Titel på undervisningsforløbet
- Indholdsfortegnelse
- Fag som U&J er kombineret med
- Målgruppen (fx klassetrin)
- Formål med undervisningsforløbet - både formuleret ift. U&J og ift. undervisningsfaget
- Hvordan forbindelsen er mellem jeres undervisningsforløb og de ni kendetegn for kvalitet i karrierelæring og uddannelsesvejledning
- Aktiviteter – hvad skal der foregå i de forskellige lektioner. Og med hvilke begrundelser
- Eventuelle materialer der skal anvendes
- Hvem samarbejder I med og hvorfor. Hvad er vigtigt i dette samarbejde.
- Teoretisk begrundelse for jeres undervisningsforløb.
- Litteraturliste

Når I har beskrevet jeres undervisningsforløb, skal I anvende noget af den teori, I har mødt på valgfaget til at begrunde og reflektere over det undervisningsforløb, I har udviklet, og til at begrunde de valg I har truffet. I skal inddrage minimum to teoretiske perspektiver.

Der afleveres en skriftlig opgave på max. 5 normalsider, som udgør U&J-valgfagets studieopgave. Hertil kan der være 2 siders bilag med en oversigt over undervisningsforløbet. Den skriftlige studieopgave danner grundlag for præsentation og feedback på jeres undervisningsforløb.

Mundtlig præsentation af undervisningsforløb

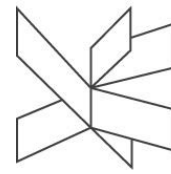
I skal mundtligt præsentere jeres undervisningsforløb på sidste undervisningsgang.

I har 10 minutter til jeres præsentation.

Her skal I

- præsentere hvilket undervisningsfag U&J spiller sammen med i undervisningsforløbet
- formål med undervisningsforløbet - både formuleret ift. U&J og ift. faget.
- præsentere forløbets aktiviteter

- forklare hvorfor I har valgt disse aktiviteter
- fortælle I hvad I gerne vil have feedback på, noget I gerne vil høre feedbackgruppens refleksioner over

Roller i præsentation og feedback

Det er vigtigt med en tydelig rolle- og opgavefordeling, når man arbejder med præsentation og feedback.

Tidtager

Til hver præsentation og feedbackrunde vælges en tidtager.

Tidtageren søger for at holde tiden og giver måske også nogle cues eller stikord til hvornår halvdelen af tiden er gået, når der er 2 minutter tilbage og hvornår der skal rundes af. Det gør sig både gældende ift. præsentationen og under feedbackrunden.

Ordstyrer

Vælg også en ordstyrer. Ordstyren er facilitator, styrer talerækken under feedbacken og sørger for nå alle de spørgsmål der rammesætter feedbacken. Ordstyren sørger også for, at den der måske ikke selv melder sig kommer til orde, og at den der meget talende får trykket på sin pauseknop 😊

Feedbackspørgsmål

Studiegruppen præsenterer det undervisningsforløb, som gruppen har udviklet. Deltagerne fra feedbackgruppe har på forhånd læst den skriftlige præsentation af undervisningsforløbet.

Under præsentationen lytter feedbackgruppen til præsentationen med afsæt i disse tre spørgsmål

- Hvad synes jeg særligt godt om? Hvad bliver jeg særligt optaget af?
- Hvad undrer jeg mig over?
- Hvad kunne man også gøre eller udvikle videre på?

På Itslearning ligger der et feedbackskema. I dette kan du som læser/lytter skrive både når du læser den skriftlige præsentation af undervisningsforløbet og når du lytter til præsentationen. På måde fastholder du dine tanker så du kan give mere kvalificeret feedback ligesom det skrevne bidrager til at du selv kan vende tilbage til dine tanker, når du senere skal arbejde med undervisningsudvikling.

Feedback-runde

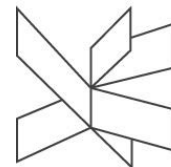
Tidtager og ordstyrer faciliterer denne proces.

Efter præsentationsgruppen har præsenteret giver feedbackgruppen feedback ud fra de ovennævnte tre spørgsmål, ét ad gangen. Det er derfor vigtigt at sørge for at der er tid til at komme igennem alle spørgsmål.

Ordstyrer sørger for at alle kommer til orde på skift. Først runde med afsæt i spørgsmål 1, så runde med afsæt i spørgsmål 2 og dernæst runde med spørgsmål 3. Hvis mere tid, så kan lytterne supplere/lægge noget til, der ikke er blevet sagt.

Regler for feedback

Her er nogle regler til inspiration når du skal give feedback på andres undervisningsforløb. Her er også inspiration til hvordan du kan modtage feedback på det undervisningsforløb, du har udviklet sammen med din studiegruppe.

Konstruktiv feedback – inspiration 😊

Giv gaver modtageren kan bruge

1. Vær konkret
2. Formuler dit ønske
3. Husk at anerkende

Tag imod med et smil og sig tak

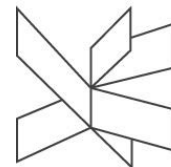
1. Pak gaven ordentligt ud (lyt for at forstå)
2. Du ejer feedbacken – hvad vil du med den?
3. Husk at sige tak

<https://www.potentialehuset.dk/giv-og-faa-konstruktiv-feedback/>

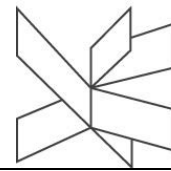
Kompetencer i spil

I denne præsentations- og feedbackproces er der mange kompetencer i spil, som også er vigtige i Uddannelse og job-undervisning i skolen

- Facilitere andres dialoger og refleksion
- At sørge for at alle har mulighed for at komme til orde – demokratisering af taletid
- At sørge for at det man ønsker at nå, bliver nået indenfor tidsrammen.
- At lytte og prøve at forstå andres tanker og intentioner
- At præsentere noget som inspiration for andre
- At lade sig inspirere af andres bidrag uden at føle sig påtvunget af deres perspektiver.

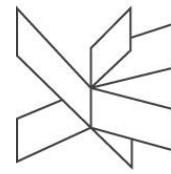

Kendetegn for kvalitet i karrierelæring og uddannelsesvejledning i skolen <i>(Bruges på 1. undervisningsgang)</i>		Antal aktiviteter der knytter sig til kendetegnet
En synlig og sammenhængende årsplan	Alle skoler har en sammenhængende årsplan for karrierelærings- og vejledningsaktiviteter. Planen er kendt af lærere, vejledere, elever, forældre og samarbejdspartnere. Planen er afstemt med kommunens sammenhængende plan for vejledning.	
Karrierelæring finder sted på alle klassetrin	På alle klassetrin møder eleverne aktiviteter, der giver dem mulighed for at lære om uddannelse, arbejde, arbejdsliv og sig selv i relation til det. Aktiviteter kan integreres i skolens fag eller finde sted i særligt tilrettelagt undervisning. Emnet uddannelse og job kan danne ramme om aktiviteterne.	
Karrierelæring og uddannelsesvejledning skaber nysgerrighed og udvider elevernes horisont	Rammesætningen af aktiviteterne er tydelig med fokus på muligheden for at lære om forskellige typer af erhverv som findes i samfundet. Dermed er der også fokus på aktiviteterne almen dannende potentiale.	
Skolen inviterer forskellige arbejdspladser og medarbejdere/selvstændige ind i skolen	Skolen åbner sig mod omverdenen ved at have opmærksomhed på, hvornår det er relevant at invitere arbejdspladser og medarbejdere/selvstændige ind i skolen.	
Elever besøger arbejdspladser og gør sig erfaringer med arbejde	Eleverne besøger forskellige arbejdspladser. Skolen er tydelig om elevernes ret til at komme i erhvervspraktik, hvordan dette er tilrettelagt på skolen og understøtter at alle elever kommer i praktik	
Elever opdager, oplever og drøfter uddannelser	Eleverne forberedes til at deltage i introduktionskurser og brobygning samt andre aktiviteter, hvor de kan opleve ungdoms- og videregående uddannelser. Lærerne faciliterer, at eleverne deler deres oplevelser og indsigter med hinanden.	

Elever får information og viden om uddannelser og arbejdsmarked	Elever og forældre introduceres bredt og ligeværdigt til forskellige typer af uddannelse. Elever og forældre skal vide, hvor de kan finde uvildig information om uddannelser og arbejdsmarked fx ug.dk og uddannelseszoom.dk	
Elever har adgang til professionel uddannelses- og erhvervsvejledning	Elever og forældre skal vide, hvor de kan få professionel, uvildig og institutionsuafhængig uddannelses- og erhvervsvejledning i kommunen, hos e-vejledning og Studievalg Danmark	
Skolen tager højde for diversitet og personlige behov for vejledning hos elevgruppen	Skolens årsplan for karrierelærings- og vejledningsaktiviteter tager højde for diversitet i fx rollemodeller og elevernes behov for forskellige typer af vejledningsaktiviteter	

Thomsen, R., Skovhus, R. B., Poulsen, B. K., & Buhl, R. (2024). *Uddannelse og job. Karrierelæring i skolen*. Aarhus Universitetsforlag.

Case til brug i gruppearbejde *(bruges på 4. undervisningsgang)*

9. klasse gør sig overvejelser over uddannelsesvalg

Det er november måned i 9. klasse. Eleverne taler om deres overvejelser over hvad de vil efter 9. klasse. Nogle af eleverne er i tvivl om, hvad de skal efter sommerferien.

Benjamin har været på brobygning på HTX, og han siger at han rigtig gerne vil derhen direkte efter 9. klasse og dermed undgå et år i 10. klasse. Han har dog tidligere fået at vide af klasselæreren og uddannelsesvejlederen, at der er et stykke vej til at hans karakterer er høje nok. Holger udbryder kækt, at HTX kun er for nørder, drengenørder. Det så han selv, da han var på brobygning. En håndfuld drenge griner. Klasselæreren beder Holger om at holde bøtte, hvis han ikke har noget fornuftigt at byde ind med.

De fleste elever vil gerne på et af gymnasierne [HTX, HHX, STX]. Tilde fortæller, at hun vil være murer. ”Ej, come on, det er du sgu da alt for klog til”, siger Signe med himmelvendte øjne, mens hun ryster på hovedet, ”- og tænk, hvis du fortryder! Det vil bare være meganederen, hvis du bliver nødt til at vælge om!”.

Emil spørger, om Tilde er klar over, hvor hårdt det arbejde er, og om hun virkelig har tænkt sig at skulle være murer resten af sit liv. Tilde griner ad ham og siger, at det må tiden vise.

Klasselæreren spørger Tilde, om hun i det mindste ikke vil tage en EUX [erhvervsuddannelse med fag på gymnasialt niveau], men det har Tilde ikke lyst til. Hun er træt af lektier og afleveringer, fortæller hun, og hun glæder sig til at skulle bruge sine hænder. Tilde har været i erhvervspraktik hos sin onkel, og det var bare megaspændende. Flere af de andre elever ser måbende til.

Thiva fortæller, at hendes forældre med tamilsk baggrund aldrig ville give hende lov til at tage en erhvervsuddannelse. De forlanger, at hun skal på STX, så hun kan komme videre på universitetet og læse medicin bagefter. ”Hold da op, må du ikke selv bestemme? Mine forældre skal i hvert fald ikke bestemme, hvad jeg skal”, siger Holger og fortsætter: ”De siger også, at jeg helt selv kan vælge, bare jeg finder på noget, som jeg synes er spændende. Det bliver nok STX, for jeg kender flere, som går der, og så er alle døre åbne bagefter”.

Johan spørger, om man egentlig behøver at gå mere i skole efter 9. klasse, for han vil bare gerne have et sabbatår, hvor han kan arbejde og tjene nogle penge. Han magter ikke mere skole lige nu, og han er også i tvivl om, i hvilken retning han vil. Hans mor er dog ikke med på den idé, da hun er bange for, at han så aldrig vil få en uddannelse, hvis han først begynder at tjene mange penge, fortæller han. ”Din mor er en klog dame”, siger Malte. Han tænker også, at det kan være svært at komme i gang igen, hvis man først har holdt en pause. Det vil jo også betyde, at der så vil gå længere tid, inden man er færdig.

Casen er produceret med afsæt i Rikke Binderup Damm's observationer og erfaringer i skolen.